

STORTINGET

Innst. 386 L

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Prop. 72 L (2022–2023)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser og enkelte andre lover (tilpasninger til ny omstillingsstønad fra folketrygden)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Hovedinnholdet i proposisjonen

I proposisjonen fremmes forslag til endringer i:

- lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser,
- lov om Statens pensjonskasse,
- lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv.,
- lov om pensjonsordning for sykepleiere,
- lov om krigspensjonering for militærpersoner,
- lov om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner,
- lov om yrkesskadetrygd og lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse.

Forslagene gjelder tilpasninger av reglene for offentlig tjenstepensjon og personskadetrygd til omleggingen av regelverket for gjenlevendeytelser i folketrygden. Endringene i folketrygden, som etter planen skal tre i kraft 1. januar 2024, gjør det nødvendig med endringer i regelverket for offentlig tjenstepensjon og personskadetrygd siden ytelsene bygger på ytelsene fra folketrygden. Som en del av regelverket inngår reglene i samordningsloven om reduksjon av offentlig tjenstepensjon og personskadetrygd som følge av blant annet folketrygdens ytelser.

Det foreslås i proposisjonen regler om samordning av alderspensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning før fylte 67 år med den nye omstillingsstønaden fra folketrygden. Det foreslås at tjenstepensjonen reduseres med et beløp som svarer til inntil tre fjerdedeler av folketrygdens grunnbeløp så lenge det løper en omstillingsstønad.

Det foreslås videre at uførepensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning samordnes med omstillingsstønaden når uførepensjonen er beregnet etter lav uføregrad og det ikke foreligger noen uføreytelse fra folketrygden. Det foreslås at tjenstepensjonen reduseres med et beløp som svarer til inntil tre fjerdedeler av folketrygdens grunnbeløp så lenge det løper en omstillingsstønad.

For dem som er omfattet av ny alderspensjonsordning fra offentlig tjenstepensjonsordning, det vil si medlemmer født i 1963 eller senere, vil opptjeningstid i pensjonsordningen før 2020 gis som en oppsatt pensjonsrett. Denne ytelsen er en bruttoberegnet pensjon som kan tas ut tidligst fra fylte 62 år. Det foreslås at slik oppsatt brutto alderspensjon ikke skal samordnes med etterlatteytelsen fra folketrygden, verken en videreført gjenlevendeytelse som er tilstått før 2024, eller omstillingsstønad som er tilstått etter 2023.

I de tilfeller der gjenlevende har gjenlevendetillegg i uføretrygd eller alderspensjon fra folketrygden etter avdøde, innebærer reformen at det kun er gjenlevendes egenopptjente pensjon som skal reguleres årlig. Gjenlevendetillegget skal ikke reguleres. I disse tilfellene foreslås det at samordningsfradraget for folketrygdens ytelse fortsatt skal reguleres årlig, også den delen som knytter seg til gjenlevendetillegget.

Videre foreslås det at offentlig avtalefestet pensjon (AFP) etter lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse ikke kan ytes samtidig med overgangsstønad og omstillingsstønad fra folketrygden.

De øvrige endringene er lovtekniske endringer, blant annet som følge av omstruktureringen i folketrygdloven kapitlene 16 og 17.

Det vises til proposisjonens kapittel 2, der bakgrunnen for lovforslagene er detaljert redegjort for.

Det vises til at regjeringen samtidig med denne proposisjonen fremmet Prop. 77 L (2022–2023) Endringer i folketrygdloven mv. (tilpasninger til reglene om nye etterlatteytelser), jf. Innst. 387 L (2022–2023).

Forslag om endringer i samordningsreglene for offentlig tjenstepensjon og personskadetrygd som følge av etterlattereformen i folketrygden har vært på høring.

Når det gjelder forholdet til EØS-retten, er forordning (EF) nr. 883/2004 av 29. april 2004 om koordinering av trygdeordninger (trygdeforordningen) og forordning (EF) nr. 987/2009 av 16. september 2009 om regler for gjennomføring av forordning (EF) nr. 883/2004 (gjennomføringsforordningen) tatt inn i EØS-avtalen vedlegg VI (henholdsvis nr. 1 og nr. 2).

Disse to forordningene, samt de senere forordningene som har endret dem, er nå inkorporert i folketrygdloven § 1-3 a. Videre fremgår det av folketrygdloven § 1-3 at loven skal tolkes og anvendes i samsvar med prinsippene om fri bevegelighet og lik behandling slik de kommer til uttrykk i EØS-avtalens hoveddel. Folketrygdloven § 1-3 b gjelder andre folkerettslige bestemmelser om trygdekoordinering.

Det fremgår av blant annet lov om Statens pensjonskasse § 46 fjerde ledd at bestemmelsene som er gitt i eller i medhold av loven, skal fravikes i den utstrekning det er nødvendig for å overholde forpliktelser som følger av EØS-avtalens hoveddel, bilaterale avtaler som nevnt i lov om Statens pensjonskasse § 46 tredje ledd og forordninger og avtaler som nevnt i folketrygdloven §§ 1-3 a og 1-3 b.

Sentrale forpliktelser som Norge har etter trygdeforordningen og gjennomføringsforordningen, er spørsmål om lovvalg, likebehandling, sammenlegging av tid, delpensjonsprinsippet og eksportabilitet.

Det vises til de ulike kapitlene i proposisjonen som detaljert redegjør for de ulike forslagene, samt departementets vurderinger.

I tillegg er konsekvensene for lovforslagene når det gjelder følgende tema nærmere beskrevet i proposisjonen:

- Inntektsavkortning av enke- og enkemannspensjon i de offentlige tjenstepensjonsordningene.
- Pensjon fra personskadetrygd.
- Endringer i lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse.

1.2 Økonomiske og administrative virkninger

Endringene i folketrygdens etterlatteytelser skal ikke utlignes gjennom samordningsregelverket for dem

med rett til bruttoberegnet ektefellepensjon fra en offentlig tjenstepensjonsordning. Forslagene anslås ikke å ha nevneverdige økonomiske konsekvenser, men sikrer at de økonomiske konsekvensene som ble redegjort for i Prop. 13 L (2020–2021), ikke reverseres av offentlig tjenstepensjon.

Samordningsreglene for enke- og enkemannspensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning er i et lengre perspektiv under utfasing.

For gjenlevendefordeler i alderspensjon eller uføretrygd fra folketrygden foreslås det å samordne tjenstepensjonen slik man gjorde før endringene i folketrygden. Forslaget innebærer ingen mer- eller mindreutgifter for offentlig tjenstepensjonsordning sammenlignet med dagens regler.

Gruppen som er omfattet av nye regler for alderspensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning (årskull født i 1963 eller senere), får en oppsatt rett til pensjon for opptjening før 2020 som kan tas ut fra fylte 62 år. Forslaget er at det ikke foretas samordning av denne ytelsen mot omstillingsstønad eller dagens gjenlevendeytelse fra folketrygden. Forslaget innebærer en høyere pensjonsytelse fra tjenstepensjonsordningen enn om det hadde skjedd en samordning av ytelsen. Hva denne merkostnaden utgjør, er vanskelig å angi.

For samordning med andre brutto tjenstepensjoner, brutto uføre- og alderspensjon (før 67 år), videreføres dagens samordningsregler. Det innebærer at tjenstepensjonen reduseres med et beløp som svarer til inntil tre fjerdedeler av grunnbeløpet så lenge det løper en omstillingsstønad. I denne perioden vil det ikke være noen mer- eller mindreutgifter for offentlig tjenstepensjonsordning sammenlignet med dagens regler. Fra tidspunktet omstillingsstønadene bortfaller, vil også samordningsfradraget for ytelsen bortfalle.

Dagens samordningsregler er allerede svært kompliserte. Å iverksette et nytt sett med samordningsregler, på bakgrunn av endringene i folketrygden, vil innebære noe systemutvikling for tjenstepensjonsleverandørene.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tuva Moflag, Runar Sjøstad, Torbjørn Vereide og Agnes Nærland Viljugrein, fra Høyre, Henrik Asheim, Anna Molberg og Aleksander Stokkebø, fra Senterpartiet, Eivind Drivenes og Per Olaf Lundteigen, fra Fremskrittspartiet, Alf Erik Bergstøl Andersen og Dagfinn Henrik Olsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Kirsti Bergstøl og lederen Freddy André Øvstegård, og fra Rødt, Mimir

Kristjánsson, viser til at denne proposisjonen er fremmet parallelt med proposisjon 77 L (2022–2023) Endringer i folketrygdloven mv. (tilpasninger til reglene om nye etterlatteytelser), der begge proposisjoner følger opp reformen av etterlatteytelser som ble vedtatt ved lov 18. desember 2020. Regjeringen legger opp til at disse endringene skal tre i kraft 1. januar 2024, og viser derfor til at det er nødvendig å gjøre tilpasninger i gjeldende regelverk.

Komiteen viser til at regjeringen foreslår endringer i en rekke lover samt regelverket for offentlig tjenstepensjon og personskadetrygd, da disse ytelsene bygger på ytelsene fra folketrygden. I proposisjon fremmes det også en rekke mindre lovtekniske endringer.

Komiteen viser videre til komiteens merknader i Innst. 387 L (2022–2023), jf. Prop. 77 L (2022–2023).

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til egne merknader ved i Innst. 128 L (2020–2021), jf. Prop. 13 L (2020–2021). Disse medlemmer mener endringene i etterlatteytelser fra regjeringen Solberg var usosiale, og at dette rammer særlig kvinner. I behandlingen fremmet disse medlemmer sammen med medlemmene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet blant annet forslag om nødvendige lovendringer som sikrer at rettighetene til etterlatte under 67 år videreføres som i dag, at rettigheter til etterlatte alderspensjonister videreføres i reglene om ny alderspensjon fra folketrygden, og at dagens rettigheter til etterlatte uføre videreføres i reglene om ny uføretrygd.

3. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser og enkelte andre lover (tilpasninger til ny omstillingsstønad fra folketrygden)

I

I lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjonering for militærpersoner gjøres følgende endringer:

§ 18 nr. 1 tredje ledd fjerde punktum skal lyde:

For øvrig gjelder samordningsloven § 24 og § 24 d.

§ 18 nr. 1 sjettede ledd skal lyde:

Bestemmelsene i de foregående leddene gjelder tilsvarende for *ventetillegg* og *sært tillegg* fra folketrygden, herunder også sært tillegg til overgangsstønad eller pen-

sjon til tidligere familiepleier etter folketrygdloven § 16-7 slik paragrafen lød før 1. januar 2024.

II

I lov 13. desember 1946 nr. 22 om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner gjøres følgende endringer:

§ 23 nr. 1 tredje ledd fjerde punktum skal lyde:

For øvrig gjelder samordningsloven § 24 og § 24 d.

§ 23 nr. 1 sjettede ledd skal lyde:

Bestemmelsene i de foregående leddene gjelder tilsvarende for *ventetillegg* og *sært tillegg* fra folketrygden, herunder også sært tillegg til overgangsstønad eller pensjon til tidligere familiepleier etter folketrygdloven § 16-7 slik paragrafen lød før 1. januar 2024.

III

I lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens pensjonskasse gjøres følgende endringer:

§ 29 første ledd nye fjerde og femte punktum skal lyde:

Pensjonen reduseres ikke for arbeidsavklaringspenger eller omstillingsstønad fra folketrygden. Det samme gjelder for overgangsstønad fra folketrygden når pensjonen beregnes etter § 28 første ledd.

§ 36 første ledd andre og tredje punktum skal lyde:

Ytelser fra folketrygden som er nevnt i folketrygdloven § 17 A-6 fjerde ledd, er likestilt med arbeidsinntekt. Ved fastsetting av forventet inntekt legges det vekt på arbeidsmulighetene på hjemstedet og omstendigheter som framgår av folketrygdloven § 17 A-6.

§ 36 tredje ledd skal lyde:

Inntekten som er lagt til grunn i folketrygden, legges også til grunn etter paragrafen her.

IV

I lov 26. juni 1953 nr. 11 om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. gjøres følgende endringer:

§ 12 første ledd nye fjerde og femte punktum skal lyde:

Pensjonen reduseres ikke for arbeidsavklaringspenger eller omstillingsstønad fra folketrygden. Det samme gjelder for overgangsstønad fra folketrygden når pensjonen beregnes etter § 11 første ledd.

§ 19 første ledd andre og tredje punktum skal lyde:

Ytelser fra folketrygden som er nevnt i folketrygdloven § 17 A-6 fjerde ledd, er likestilt med arbeidsinntekt. Ved fastsetting av forventet inntekt legges det vekt på arbeidsmulighetene på hjemstedet og omstendigheter som framgår av folketrygdloven § 17 A-6.

§ 19 tredje ledd skal lyde:

Inntekten som er lagt til grunn i folketrygden, legges også til grunn etter paragrafen her.

V

I lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser gjøres følgende endringer:

§ 22 nr. 3 første punktum skal lyde:

Bestemmelsene i nr. 2 gjelder tilsvarende for samordning med pensjon eller overgangsstønad til tidligere familiepleier etter folketrygdloven § 16-7 slik paragrafen lød før 1. januar 2024, og overgangsstønad etter folketrygdloven § 15-7.

§ 22 nye nr. 4 og 5 skal lyde:

4. Bestemmelsene i nr. 2 gjelder tilsvarende for samordning av alderspensjon fra tjenestepensjonsordning før fylte 67 år med omstillingsstønad fra folketrygden. Oppsatt brutto alderspensjon for dem som er født etter 1962, skal ikke samordnes med gjenlevendeytelse eller omstillingsstønad fra folketrygden.
5. Bestemmelsene i nr. 2 gjelder tilsvarende for samordning av uførepensjon etter § 3 tredje ledd første og tredje punktum med omstillingsstønad fra folketrygden. Dersom utbetalingsgraden for uførepensjonen er lavere enn uføregraden, er det utbetalingsgraden som inngår i beregningen.

§ 24 nr. 2 tredje punktum skal lyde:

Dersom det er tatt ut alderspensjon fra folketrygden før 67 år, samordnes enke- og enkemannspensjonen med den pensjonen eller overgangsstønaden etter folketrygdloven kapittel 17 slik det lød før 1. januar 2024, som enken eller enkemannen ville hatt rett til dersom vedkommende ikke hadde tatt ut alderspensjon.

Ny § 24 d skal lyde:

§ 24 d *Samordning når deler av folketrygdytelsen ikke reguleres årlig*

Når det ytes brutto tjenestepensjon som samordnes med alderspensjon eller uføretrygd fra folketrygden til en gjenlevende ektefelle, og deler av folketrygdytelsen ikke blir regulert årlig med virkning fra 1. mai, skal likevel samordningsfradraget for denne delen av folketrygdytelsen reguleres.

VI

I lov 12. desember 1958 nr. 10 om yrkesskadetrygd gjøres følgende endringer:

§ 12 nr. 3 femte ledd skal lyde:

Bestemmelsene i de foregående leddene gjelder tilsvarende for ventetillegg og særtilllegg fra folketrygden, herunder også særtilllegg til overgangsstønad eller pensjon til tidligere familiepleier etter folketrygdloven § 16-7 slik paragrafen lød før 1. januar 2024.

§ 19 nr. 1 andre ledd tredje punktum skal lyde:

For øvrig gjelder samordningsloven § 24 og § 24 d.

§ 19 nr. 1 fjerde ledd skal lyde:

Bestemmelsene i de foregående leddene gjelder tilsvarende for ventetillegg og særtilllegg fra folketrygden, herunder også særtilllegg til pensjon til tidligere familiepleier etter folketrygdloven § 16-7 slik paragrafen lød før 1. januar 2024.

VII

I lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere gjøres følgende endringer:

§ 15 første ledd nye fjerde og femte punktum skal lyde:

Pensjonen reduseres ikke for arbeidsavklaringspenger eller omstillingsstønad fra folketrygden. Det samme gjelder for overgangsstønad fra folketrygden når pensjonen beregnes etter § 13 første ledd.

§ 20 første ledd bokstav b andre ledd første punktum skal lyde:

Inntekten som er lagt til grunn i folketrygden, legges også til grunn etter paragrafen her.

VIII

I lov 25. juni 2010 nr. 28 om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse skal § 3 første ledd bokstav e første punktum lyde:

Det ytes ikke avtalefestet pensjon etter loven her for tidsrom hvor det ytes arbeidsavklaringspenger, uføretrygd eller pensjon, overgangsstønad eller omstillingsstønad til gjenlevende ektefelle fra folketrygden.

IX

Loven trer i kraft fra den tiden Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til ulik tid.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 16. mai 2023

Freddy André Øvstegård

leder

Henrik Asheim

ordfører